

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МУКАЧІВСЬКА МІСЬКА РАДА
МАЛОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВІТОЛЬДА
ПЛЕЦЬКОГО В М. ОСВЕНЦІМ (ПОЛЬЩА)
ПОМОРСЬКА АКАДЕМІЯ У СЛУПСЬКУ (ПОЛЬЩА)**

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ Й ОСВІТИ
В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

**Збірник тез доповідей за матеріалами
II Міжнародної науково-практичної конференції**

**Мукачево
12-13 травня 2022 року**

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
вченою радою Мукачівського державного університету
(протокол № 18 від «10» травня 2022 р.)*

С 91

Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей за матеріалами II Міжнародної науково-практичної конференції (12-13 травня 2022 р., м. Мукачево). Мукачево : Вид-во МДУ, 2022. 495 с.

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами II Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів». Учасниками конференції розглянуто проблеми та перспективи розвитку педагогічної освіти, психолого-педагогічні аспекти індивідуальної траєкторії професійного становлення особистості, сучасні орієнтири розвитку економіки, управління та інженерії, актуальні проблеми менеджменту, туризму, розвитку індустрії гостинності та збереження історико-культурної спадщини, тенденції розвитку сучасного суспільно-політичного та культурно-мистецького простору.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, аспірантів та студентів, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – д-р психол. наук, професор (голова);

Гоблик В.В. – д-р екон. наук, професор;

Кобаль В.І. – канд. пед. наук, доцент;

Пігош В.А. – канд. екон. наук, доцент;

Максютова О.В. – провідний фахівець ВНТД.

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

РЕПКО І.П., ОДАРЧЕНКО В.І., ЗАДОРЖНЯ Я.І. Гуманізація освітнього процесу в умовах воєнного стану: нормативний аспект	159
РЕШКО В.Й., ГОРВАТ М.В. Особливості розвитку творчого мислення учнів початкової школи	161
РОЗМАН І.І., ВОНЧАК Я. В. Інформаційно-комунікаційні технології: чинник підвищення якості освіти	164
РОЗМАН І.І., ГАРАГОНІЧ І.В. Адаптація молодого педагога до роботи в школі: методичні засади	166
РОЗМАН І.І., МАРИНА І.І. Інноваційні підходи до підготовки педагогів у контексті реформування системи вищої освіти	168
РОЗМАН І.І., ЧОПЕЙ М.І. Підготовка вчителів початкових класів до використання ігрових технологій	169
РУСИН А. Theoretical basis of teaching lexical material of senior school learners at the english language lessons	171
РЯБЕЦЬ Д.В. Педагог як фасилітатор інноваційного освітнього процесу	173
СИМОНЯН В. В. Етапи розвитку етнокультурної компетентності майбутнього викладача вокалу	175
СІДОР Ю.І., ТОВКАНЕЦЬ Г.В., КОСТИНСЬКА О.В. Принципи національно-патріотичного виховання дітей в українській початковій школі	177
СОФЛКАНИЧ І. М., ПИНЗЕНИК О. М. Аналіз моделі оновлення розвивального середовища ЗДО	179
СОЧКА О. М., ПИНЗЕНИК О. М. Компоненти інноваційної компетентності керівника закладу освіти	181
СУХАРЮК О.І., КОБАЛЬ В.І. Історичні особливості розвитку закладів позашкільної освіти Закарпаття кінця ХІХ – початку ХХ ст.	183
ТЕЛИЧКО В. Ю. Можливості технології «Квест» під час вивчення студентами іноземних мов	185
ТОВТИН А.І., ЛІБА О.М. Технологія «Створення ситуації успіху»: теоретичний аналіз	187
ТОМПА-БАЧКОВ Є. Т., ЛАЛАК Н. В. Професійна мобільність учителя: сутність дефініції	189
ТРИФАНОВА Д. А., БРИЖАК Н. Ю. Формування культури спілкування молодших школярів в освітньому процесі	191
ТЯГУР В.М. Переваги інтегрованого курсу «Дизайн і технології» для розвитку технологічної освіти у початковій школі	193
ФЕЛЬЦАН І.М., СУЧКОВА О.А. Комбінована наочність як ефективний засіб формування лексичної компетентності учнів старшої школи	195
ФЕНЦИК О. М. Теоретико-методичні засади професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів до комунікативно-мовленнєвого учнів	197
ФЕНЦИК О. М., РЕПЯНЧИН О.Л. Педагогічні засади формування читацької грамотності молодших школярів	200
ФЕНЦИК О.М., СТЕПАНЮК Б.Ю. Мовленнєвий розвиток здобувачів початкової освіти на уроках української мови: зміст та основні його напрями	202
ФЕНЦИК О. М., ШУХ М.А. Формування творчих здібностей молодших школярів на уроках мовно-літературної освітньої галузі	204
ФІЗЕР В.С. Формування педагогічного артистизму майбутнього вчителя музичного мистецтва	206
ФІЗЕШ О.Й. Діяльність закладів професійної освіти в Закарпатті (50-80 рр. ХХ століття)	208
ХОМА О. М. Інноваційні тенденції у методиці викладання мовно-літературної освітньої галузі	210

проектних робіт. Це на дасть додаткові можливості: поглибити знання з проектною і технологічною діяльністю, розвивати спостережливість здібності, творче мислення, відповідальність, а також розширити словниковий запас удосконалюючи мовні навички.

Інтегрованого курс «Дизайн і технології» значно розширить можливості профорієнтаційної роботи з молодшими школярами на основі компонентів підготовки до трудової діяльності – знань, вмінь і навичок у проектно-технологічній діяльності та популяризації професій пов'язаних з нею вже з початкової школи. Це в разі збільшить кількість учнів, які в майбутньому зможуть ініціювати розвиток та брати участь, працювати у сферах виробничої діяльності, які на даний час переживають кризові часи, а у майбутньому «сформовані компетентності забезпечать готовність і здатність якісно облаштовувати свій життєвий простір, застосовувати набутий освітній досвід в нових ситуаціях, мобільність і конкурентоздатність на ринку праці» [1, с. 118]. Для цього потрібно забезпечити наступність засвоєння проектно-технологічної діяльності на всіх рівнях навчання.

«Проектно-технологічна діяльність як основа реалізації змісту інтегрованого курсу «Дизайн і технології» має метапредметну, соціокультурну значущість, тому що здатна переноситися у будь-які інші сфери діяльності стосовно розв'язання проблем перетворення різних матеріалів та інформації у форму» [1, с. 118].

Звичайно, що для якісного забезпечення навчального процесу необхідно формувати і відповідні педагогічні кадри, що володіють компетентностями, здатні впроваджувати інноваційні технології та методи навчання, які розуміють сутність і перспективність проектно-технологічної освіти в умовах сучасного високотехнологічного інформаційного суспільства.

Література

1. Мачача Т.С. Особливості змісту та методики інтегрованого курсу «Дизайн і технології» технологічної освітньої галузі початкової освіти. К.: Початкова освіта: Методичні рекомендації щодо використання в освітньому процесі Типової освітньої для 1 класу; методичні коментарі провідних науковців Інституту педагогіки НАПН України щодо впровадження ідей НУШ у початковій освіті, 2018. С. 111–118.

УДК 37.091.33-028.22:81'373:005.336.2-057.874

ФЕЛЬЦАН І.М., СУЧКОВА О.А.
Мукачівський державний університет

КОМБІНОВАНА НАОЧНІСТЬ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ

Відомо, що у процесі формування лексичної компетентності особливого значення набувають методи і технології, які здатні поєднати різні види пізнавальної діяльності учнів (слухання, говоріння, читання, письмо) та створити умови для засвоєння нового матеріалу. Навчально-методичне забезпечення повинно відповідати змісту та принципам навчання, національній стратегії

розвитку освіти, стимулювати учнів до використання засобів мови у різних видах мовлення, опосередкованого і безпосереднього спілкування.

Ефективність вивчення іноземної мови прямо залежна від комплексу методів, які вчитель використовує на уроці. За допомогою комбінованої наочності можна посилити інтеграцію учня у іншомовне навчальне середовище, стимулювати до вдосконалення іншомовної компетентності на уроці та поза ним.

В основу комбінованих методів покладено принципи мовленнєвої спрямованості навчання, систематичності, поєднання видів мовленнєвої діяльності, усного випередження, опори на письмовий текст як основне джерело інформації [1, с. 556].

Лексичну компетентність розглядають як важливу передумову оволодіння іншомовною комунікативною компетентністю. Труднощі формування лексичної компетентності можуть бути зумовлені такими факторами як індивідуальні особливості учнів, умови навчання та навіть особисті інтереси.

Незважаючи на те, що розвиток інформаційних технологій помітно розширив види наочності, до якої звертається вчитель іноземної мови (автентичні аудіо, відеоматеріали), у науковій літературі все частіше піднімаються питання її відповідності віку та психології учня [2].

Перші варіанти комбінованих (змішаних) методів було розроблено у Європі в кінці XIX століття. До найбільш відомих представників цього спрямування можна віднести Ф. Клоссе, Х. Флагстада, П. Хегболта, Е. Отто, Ф. Аронштейна та ін. [1, с. 555].

Навчально-методична література провідних освітніх видавництв (Cambridge, Pearson, Oxford, Macmillan) укладена за принципом комбінування форм і методів; засвоєння тематичного матеріалу відбувається на базі розвитку навичок читання, слухання, говоріння та письма; про досягнення результатів свідчить вміння створювати усні та письмові повідомлення.

Важливо відмітити, що у процесі організації навчального процесу та підбору комбінованої наочності вчитель також повинен враховувати рівень лексичної компетентності, що є одним із аспектів загального рівня володіння іноземною мовою. Саме з цією метою та у відповідності з європейською системою оцінки мовних навичок, посібники з іноземною мови укладають за рівнями (A1-C2). Наочність повинна відповідати критерію рівнів, а тексти та мультимедійний супровід не дисонувати з інтелектуальними можливостями учня. Організація навчання за рівнями дає можливість простежити динаміку змін розвитку іншомовної компетентності учнів, швидко відкоригувати методику у відповідності з потребами групи.

Комбінована наочність на уроці іноземної мови сприяє дотримання принципу гуманізації навчання та особистісно-орієнтованого підходу, адже кожному учаснику процесу притаманні індивідуальні особливості сприйняття – різні види уваги і пам'яті (довільна, мимовільна, слухова, зорова тощо).

До найбільш популярних засобів комбінованого навчання відносять комп'ютерні технології. Одним із методів розвитку лексичної компетентності є графічна візуалізація слова одночасно з його звуковим та моторним образами.

На етапі демонстрації на екрані з'являються лексичні одиниці і відповідні їм малюнки. Разом із графічним зображенням слів учні мають можливість прослухати лексичні одиниці, тобто спостерігається формування звукового образу слова. Використання навчального кіно сприяє повторенню лексики, імітує мовленнєву ситуацію, розширює знання про контекстуальність перекладу слів та виразів.

Беручи до уваги вищезазначене, можна відмітити актуальність використання методів комбінованої наочності на уроках іноземної мови. Завдяки використанню різних видів наочності – від предметів, схем до відеофрагментів та комп'ютерних програм, вчитель демонструє явища об'єктивної дійсності, розвиває творчу уяву, стимулює та підвищує мотивацію до вивчення іноземної мови.

Література

1. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін./ за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. К. : Ленвіт, 2013. 590 с.
2. Безрукова А. Р. Наочність як ефективний засіб у навчанні іноземної мови у початковій школі. URL: https://library.udpu.edu.ua/library_files/ukr-turkmen_visnuk/2017_1/4.pdf
3. Пенфільд В., Робертс Л. Мова і мозкові механізми. Л.: Медицина, 1984. 265 с.
4. Шкваріна Т.М. Заняття з англійської мови у дошкільному навчальному закладі: (теорія і практика) : навч. посіб. для вчителів англ. мови та студ. вищ. пед. навч. закладів. Умань. 2003. С. 248.
5. Лобода О.В. Методика навчання англійської мови дітей дошкільного віку: навч.-метод. посіб. К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. 100 с.

УДК [378.01/09:373.3.011.3-051]:81:316.77:37.011.3-052

ФЕНЦІК О. М.

Мукачівський державний університет

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО КОМУНІКАТИВНО- МОВЛЕННЄВОГО УЧНІВ

Підвищення якості освіти є провідною метою освітньої реформи України, відповідно до Концепції Нової української школи. Одним із чинників забезпечення якості початкової ланки загальної середньої освіти є професійна підготовка вчителів початкових класів закладу загальної середньої освіти. Цілком зрозуміло, що вчитель початкових класів повинен бути готовим також до розвитку комунікативно-мовленнєвих умінь молодших школярів під час вивчення різних предметів, оскільки «вміння читати і розуміти прочитане, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, здатність логічно обґрунтовувати позицію» [1] відповідно до Концепції Нової української школи, визначено як наскрізні. Проте цілеспрямований розвиток комунікативно-мовленнєвих умінь здійснюється на уроках української мови, результатом якого є сформована комунікативна компетентність молодшого школяра.

Комунікативні та мовленнєві аспекти у професійній підготовці майбутнього вчителя початкової школи висвітлено у наукових дослідженнях

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>